

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання імітаційних вправ
з дисципліни “Фінансовий аналіз”
для студентів спеціальності 6.050104 – фінанси

Затверджено
на засіданні Вченої ради
академії
Протокол № 11 від 27.12.06

УДК 336.7:657.62:658.5:669.1(075.8)

Методичні вказівки до виконання імітаційних вправ з дисципліни «Фінансовий аналіз» для студентів спеціальності 6.050104 – фінанси / Укл.: Р. Б. Сокольська, В. Д. Зелікман, Ю. О. Распопова. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2007. – 42 с.

Наведені імітаційні вправи та тренажи з дисципліни «Фінансовий аналіз», вказівки до їх виконання, література, що рекомендується.

Призначені для студентів спеціальності 6.050104 – фінанси.

Укладачі: Р.Б.Сокольська, канд. екон. наук, доц.
В.Д.Зелікман, канд. техн. наук, доц.
Ю.О. Распопова, ст. викл

Відповідальна за випуск Г.О.Король, канд. екон. наук, доц.

Рецензент Д.Є.Козенков, канд. екон. наук, доц. (НМетАУ)

Редактор О.І.Лук'янець

Підписано до друку 19.02.07. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский. Облік.-вид. арк. 2,47. Умов. друк. арк. 2,44. Тираж 100 пр. Замовлення №

Національна металургійна академія України
49600, Дніпропетровськ-5, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ

ВСТУП

Дисципліна «Фінансовий аналіз» є однією з провідних у процесі підготовки фахівців зі спеціальності «Фінанси».

Значна роль у вивченні дисципліни відводиться практичним і лабораторним заняттям, які забезпечують:

- закріплення і поглиблення теоретичних знань з питань фінансового аналізу;
- формування практичних навичок використання різних методів фінансового аналізу у конкретних умовах;
- формування навичок роботи зі спеціальною літературою з питань фінансового аналізу.

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів на практичних і лабораторних заняттях необхідно розглядати і вирішувати імітаційні вправи, впровадження яких в навчальний процес сприяє підготовці фахівців до практичної діяльності.

Імітаційні вправи наведені по темах дисципліни «Фінансовий аналіз» у послідовності відповідно до робочої програми даної дисципліни.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ ІМІТАЦІЙНИХ ВПРАВ

Вихідними даними усіх імітаційних вправ є фінансова звітність підприємства (баланс та звіт про фінансові результати). Кожен студент має отримати індивідуальний варіант вихідних даних шляхом перерахування даних з таблиць 1.1 та 1.2 доданням до чисел, позначених знаком (*), номера своєї залікової книжки, написаного у зворотному порядку.

Наприклад, якщо номер залікової книжки студента 123456, то первинна вартість основних коштів (форма №1 – Баланс, рядок 30) на 01.01.2002 становитиме

$$246086 + 654321 = 900407,$$

де 246086 – відповідне значення з таблиці 1.1.

При виконанні завдання необхідно керуватися наступними вказівками:

а) значення в таблицях 1.1, 1.2 наведені в тисячах гривень;

б) форма №1 – “Баланс” та форма №2 – “Звіт про фінансові результати” наведені у скороченому вигляді: тільки статті, які мають числове значення; зокрема, не наведені другий та п'ятий розділи пасиву балансу (відповідно “Забезпечення наступних витрат і платежів” та “Доходи майбутніх періодів”), значення усіх статей за якими дорівнює нулю;

в) дані, не позначені знаком (*), єдині для усіх варіантів.

Індивідуальні вихідні дані, які студент отримує після перерахунку, необхідно занести до таблиць, анлогічних таблицям 1.1, 1.2.

Таблиця 1.1

Баланс підприємства (ф. № 1)

Найменування статті	Код рядка	01.01.200 _y	01.01.200 _z
1	2	3	4
АКТИВ			
1. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Нематеріальні активи (залишкова вартість)	010	39 000	34 000
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	266518	246086 (*)
первісна вартість	031	350269	358169 (*)
знос	032	83751	112083
Довгострокові фінансові вкладення	040	15000	15000
Усього за розділом 1	080	320518	295086 (*)
2. ОБОРОТНІ АКТИВИ			
Запаси	100 - 140	51475	45360
Векселі одержані	150	47400	42800
Дебіторська заборгованість	160 - 210	270600 (*)	388800
Поточні фінансові інвестиції	220	54200	14200

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4
Грошові кошти	230 - 240	17438	11686
Усього за розділом 2	260	441113 (*)	502846
3. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	270	11000	10000
БАЛАНС	280	772631 (*)	807932 (*)
ПАСИВ			
1. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	300	318000	318000
Додатковий вкладений капітал	320	12000	12000
Нерозподілений прибуток	350	60539 (*)	116764
Усього за розділом 1	380	390539 (*)	446764
3. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Довгострокові кредити банків	440	15000	10000
Довгострокові фінансові зобов'язання	450	80000	80000
Відстрочені податкові зобов'язання	460	5600	4400
Усього за розділом 3	480	100600	94400
4. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Короткострокові кредити банків	500	6500	10500
Поточна заборгованість по довгострокових зобов'язаннях	510	5000	5000
Векселі видані	520	37600	32600
Кредиторська заборгованість	530	142988	97200 (*)
Поточна заборгованість по розрахунках:			
з бюджетом	550	34054	35068
з оплати праці	580	55350	86400
Усього за розділом 4	620	281492	266768 (*)
БАЛАНС	640	772631 (*)	807932 (*)

Таблиця 1.2

Звіт про фінансові результати (ф. № 2)

Найменування статті	Код рядка	200 _y рік	200 _x рік
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	1230000 (*)	1440000 (*)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	918257	1106818 (*)
Валовий прибуток	050	311743 (*)	333182
Адміністративні витрати	070	55350	86400
Витрати на збут	080	129150	122400
Фінансові результати від операційної діяльності	100	127243 (*)	124382
Доход від участі в капіталі	110	500	1520
Інші фінансові доходи (прибутки)	120	1250	6150
Фінансові витрати	140	11200 (*)	11200
Втрати від участі в капіталі	150	3200	2400
Інші витрати	160	1080	1560
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	170	113513	116892
Податок на прибуток	180	34054	35068
Чистий прибуток (збиток)	220	79459	81824

2. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ПІДСТАВІ ГОРИЗОНТАЛЬНОГО І ВЕРТИКАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

2.1. Імітаційна вправа «Загальний аналіз балансу підприємства та звіту про фінансові результати»

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – придбати практичні навички по здійсненню загальної оцінки фінансового стану підприємства на підставі

балансу та звіту про фінансові результати.

Необхідно: виконати загальну оцінку фінансового стану підприємства за індивідуальними варіантами.

В процесі виконання роботи передбачаються розрахунки індивідуальних даних відповідно до номера залікової книжки студента за методикою, наведеною в розділі 1 даних методичних вказівок.

Для виконання роботи треба знати структуру фінансової звітності, зміст статей балансу та звіту про прибуток, а також вміти оцінити, як зміна тієї чи іншої статті може вплинути на фінансовий стан підприємства.

Результатом виконання роботи є висновки щодо загальної оцінки фінансового стану підприємства, які надаються на перевірку викладачеві в письмовому вигляді.

2.2. Імітаційна вправа «Горизонтальний та вертикальний аналіз звітності»

Рекомендована тривалість виконання завдання – 4 години.

Ціль виконання завдання – придбати практичні навички щодо здійснення горизонтального та вертикального аналізу звітності.

Необхідно: провести горизонтальний та вертикальний аналіз звітності за індивідуальними варіантами та зробити відповідні висновки.

При виконанні вертикального аналізу балансу за 100% приймається підсумок балансу, при виконанні вертикального аналізу звіту про фінансові результати за 100 % приймається сума виручки від реалізації. Інші статті розраховуються як відсоткова частка від підсумку балансу або виручки від реалізації. Горизонтальний аналіз полягає у розрахунку абсолютного та відносного відхилення по кожній статті балансу та звіту про фінансові результати. Абсолютне відхилення для статей балансу розраховується як різниця між даними на кінець і на початок періоду. Для статей звіту про фінансові результати абсолютне відхилення розраховується як різниця між даними за поточний і за минулий періоди. Відносне відхилення для статей балансу розраховується у відсотках як результат ділення абсолютного відхилення на дані на початок періоду. Для статей звіту про фінансові

результати відносно відхилення розраховується як результат ділення абсолютного відхилення на дані за минулий період.

Результати вертикального та горизонтального аналізу наводяться у відповідній формі (таблиці 2.1, 2.2, 2.3, 2.4). Після кожної таблиці за результатами розрахунків наводяться висновки.

Таблиця 2.1

Вертикальний аналіз балансу підприємства

Найменування статті	Код рядка	1.01.0 _у , %	1.01.0 _з , %
1	2	3	4
АКТИВ			
1. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Нематеріальні активи (залишкова вартість)	010		
Основні засоби:			
залишкова вартість	030		
первісна вартість	031		
знос	032		
Довгострокові фінансові вкладення	040		
Усього за розділом 1	080		
2. ОБОРОТНІ АКТИВИ			
Запаси	100 - 140		
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість	160 - 210		
Поточні фінансові інвестиції	220		
Грошові кошти	230 - 240		
Усього за розділом 2	260		
3. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	270		
БАЛАНС	280	100	100
ПАСИВ			
1. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	300		
Додатковий вкладений капітал	320		

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4
Нерозподілений прибуток	350		
Усього за розділом 1	380		
3. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Довгострокові кредити банків	440		
Довгострокові фінансові зобов'язання	450		
Відстрочені податкові зобов'язання	460		
Усього за розділом 3	480		
4. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Короткострокові кредити банків	500		
Поточна заборгованість по довгострокових зобов'язаннях	510		
Векселі видані	520		
Кредиторська заборгованість	530		
Поточна заборгованість по розрахунках:			
з бюджетом	550		
з оплати праці	580		
Усього за розділом 4	620		
БАЛАНС	640	100	100

Таблиця 2.2

Вертикальний аналіз звіту про фінансові результати

Найменування статті	Код рядка	200 _у рік	200 _х рік
1	2	3	4
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	100	100
Собівартість реалізованої продукції	040		
Валовий прибуток	050		
Адміністративні витрати	070		
Витрати на збут	080		

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4
Фінансові результати від операційної діяльності	100		
Доход від участі в капіталі	110		
Інші фінансові доходи (прибутки)	120		
Фінансові витрати	140		
Втрати від участі в капіталі	150		
Інші витрати	160		
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	170		
Податок на прибуток	180		
Чистий прибуток	220		

Таблиця 2.3

Горизонтальний аналіз балансу підприємства

Найменування статті	Значення на 01.01.200 _y	Значення на 01.01.200 _z	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
1	2	3	4	5
АКТИВ				
1. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ				
Нематеріальні активи (залишкова вартість)				
Основні засоби:				
залишкова вартість				
первісна вартість				
знос				
Довгострокові фінансові вкладення				
Усього за розділом 1				
2. ОБОРОТНІ АКТИВИ				
Запаси				

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5
Векселі одержані				
Дебіторська заборгованість				
Поточні фінансові інвестиції				
Грошові кошти				
Усього за розділом 2				
3. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ				
БАЛАНС				
<i>ПАСИВ</i>				
1. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
Статутний капітал				
Додатковий вкладений капітал				
Нерозподілений прибуток				
Усього за розділом 1				
3. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Довгострокові кредити банків				
Довгострокові фінансові зобов'язання				
Відстрочені податкові зобов'язання				
Усього за розділом 3				
4. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Короткострокові кредити банків				

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5
Поточна заборгованість по довгострокових зобов'язаннях				
Векселі видані				
Кредиторська заборгованість				
Поточна заборгованість по розрахунках:				
з бюджетом				
з оплати праці				
Усього за розділом 4				
БАЛАНС				

Таблиця 2.4

Горизонтальний аналіз звіту про фінансові результати

Найменування статті	Значення за 200 _x рік	Значення за 200 _y рік	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
1	2	3	4	5
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)				
Валовий прибуток				
Адміністративні витрати				
Витрати на збут				
Фінансові результати від операційної діяльності				

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4	5
Доход від участі в капіталі				
Інші фінансові доходи (прибутки)				
Фінансові витрати				
Втрати від участі в капіталі				
Інші витрати				
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування				
Податок на прибуток				
Чистий прибуток				

Висновки за результатами аналізу робляться після розрахунків окремо по вертикальному та горизонтальному аналізу балансу та звіту про фінансові результати.

При виконанні вертикального аналізу балансу треба звернути увагу на зміну частки основних засобів, частку оборотних активів в активі балансу, зміни у дебіторській та кредиторській заборгованості, частку власного капіталу у загальній сумі пасиву та ін. При виконанні вертикального аналізу звіту про фінансові результати слід звернути увагу на те, яку частку складає собівартість реалізованої продукції у чистому доході, зміну частки фінансового результату від операційної діяльності та ін., а також вказати, з чим пов'язані визначені зміни.

При виконанні горизонтального аналізу балансу треба звернути увагу на зміну суми активів підприємства, необоротних та оборотних активів і на те, за рахунок яких факторів відбулись певні зміни з пасивами і про що це свідчить. При виконанні горизонтального аналізу звіту про фінансові результати треба звернути увагу на зміни виручки підприємства, собівартості продукції, валового прибутку, прибутку від операційної діяльності та ін., а також визначити, які фактори вплинули на ці зміни.

3. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ ФІНАНСОВИХ КОЕФІЦІЄНТІВ

3.1. Імітаційна вправа «Аналіз фінансових коефіцієнтів»

Рекомендована тривалість виконання завдання – 4 години.

Ціль виконання завдання – придбати практичні навички розрахунку основних фінансових коефіцієнтів та інтерпретації їх значення.

Необхідно: розрахувати основні фінансові коефіцієнти по наступних групах:

а) показники структури капіталу:

- 1) коефіцієнт незалежності;
- 2) співвідношення позикових і власних коштів;
- 3) питома вага дебіторської заборгованості у вартості майна;
- 4) питома вага власних і довгострокових позикових коштів у вартості майна;

б) показники ліквідності:

- 1) коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- 2) коефіцієнт термінової ліквідності;
- 3) коефіцієнт загальної ліквідності;
- 4) питома вага запасів в сумі короткострокових зобов'язань;

в) показники ділової активності:

- 1) загальний коефіцієнт оборотності;
- 2) оборотність запасів;
- 3) оборотність власних коштів;

г) показники прибутковості (рентабельності):

- 1) коефіцієнт рентабельності всього капіталу;
- 2) коефіцієнт рентабельності власних коштів;
- 3) коефіцієнт рентабельності виробничих фондів;
- 4) коефіцієнт рентабельності продажу;
- 5) коефіцієнт рентабельності перманентного капіталу.

При аналізі коефіцієнтів ліквідності та фінансової стійкості для оцінки динаміки їх змін достатньо даних балансу на початок та на кінець періоду.

При аналізі коефіцієнтів рентабельності та платоспроможності для оцінки динаміки їх змін необхідні додаткові дані з попереднього балансу. Це пов'язано з необхідністю використання для розрахунку цих показників як форми №1 – Баланс, так і форми №2 – Звіт про фінансові результати, які мають різні принципи складання (баланс складається на певну дату, а звіт про фінансові результати – за певний період). Тому для розрахунку зазначених коефіцієнтів дані балансу усереднюються, тобто дані на початок та кінець періоду складаються та поділяються на два.

Для оцінки динаміки показників рентабельності та ділової активності необхідно розрахувати їх значення і за попередній період, а для цього вихідних даних тільки одного балансу недостатньо. Необхідна додаткова інформація отримується з таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Додаткова інформація з балансу на 01.01.200_x
для розрахунку показників ділової активності та рентабельності

Інформація	Код рядка	01.01.200 _x
Основні засоби (залишкова вартість)	032	255407
Запаси	100 – 140	56587
Сума активів	280	441002
Власні кошти	380	280428
Забезпечення наступних виплат і платежів	430	–
Довгострокові зобов'язання	480	100511

При виконанні завдання слід звернути увагу на економічний зміст показників, що розраховуються, на їх роль для отримання даних про стан коштів підприємства та їх джерел.

В таблицях 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 наведені формули для розрахунку коефіцієнтів. Студенти мають навести в цих таблицях результати розрахунків.

Після таблиць наводяться висновки за результатами розрахунку коефіцієнтів. Висновки за результатами аналізу можна робити по кожній групі показників або по кожному коефіцієнту окремо.

Таблиця 3.2

Показники фінансової стійкості

Найменування коефіцієнта	Розрахунок	На початок періоду	На кінець періоду
1. Коефіцієнт незалежності	$\Phi.1$ рядок 380 / $\Phi.1$ рядок 640		
2. Співвідношення позикових і власних коштів	$(\Phi.1$ рядок 480 + $\Phi.1$ рядок 620) / ($\Phi.1$ рядок 380 + $\Phi.1$ рядок 430)		
3. Питома вага дебіторської заборгованості у вартості майна	$(\Phi.1$ рядок 160 + рядок 170 + рядок 180 + рядок 190 + рядок 200 + рядок 210) / ($\Phi.1$ рядок 280)		
4. Питома вага власних і довгострокових позикових коштів у вартості майна	$(\Phi.1$ рядок 380 + рядок 430 + рядок 480) / ($\Phi.1$ рядок 640)		

Таблиця 3.3

Показники платоспроможності (ліквідності)

Найменування коефіцієнта	Розрахунок	На початок періоду	На кінець періоду	Оптимальне значення
1	2	3	4	5
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$(\Phi. 1$ рядок 230 + рядок 240) / $\Phi.1$ рядок 620			0,2 – 0,25
2. Коефіцієнт термінової ліквідності	$(\Phi. 1$ рядок 150 + рядок 160 + рядок 170 + рядок 180 + рядок 190 + рядок 200 + рядок 210 + рядок 220 + рядок 230 + рядок 240) / $\Phi.1$ рядок 620			0,7 – 0,8

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5
3. Коефіцієнт загальної ліквідності	$\Phi.1$ рядок 260 / $\Phi.1$ рядок 620			1 – 2
4. Питома вага запасів в сумі короткострокових зобов'язань	$(\Phi.1$ рядок 100 + рядок 110 + рядок 120 + рядок 130 + рядок 140) / $\Phi.1$ рядок 620			

Таблиця 3.4

Коефіцієнти ділової активності

Найменування коефіцієнта	Розрахунок	Значення за 200 _y р.	Значення за 200 _z р.
1. Загальний коефіцієнт оборотності	$\Phi.2$ рядок 035 / (($\Phi.1$ рядок 280 на початок періоду + $\Phi.1$ рядок 280 на кінець періоду) / 2)		
2. Оборотність запасів	$\Phi.2$ рядок 040 / (($\Phi.1$ рядок 100 + 110 + 120 + 130 + 140 на початок періоду + $\Phi.1$ рядок 100 + 110 + 120 + 130 + 140 на кінець періоду) / 2)		
3. Оборотність власних коштів	$\Phi.2$ рядок 035 / (($\Phi.1$ рядок 380+430 на початок періоду + $\Phi.1$ рядок 380 + 430 на кінець періоду) / 2)		

Таблиця 3.5

Коефіцієнти рентабельності

Найменування коефіцієнта	Розрахунок з використанням		Значення за			
	чистого прибутку	прибутку до оподаткування	за 200 _y рік		за 200 _z рік	
			чистого прибутку	прибутку до оподаткування	чистого прибутку	прибутку до оподаткування
1	2	3	4	5	6	7
4.1.Коефіцієнт рентабельності всього капіталу	$\Phi.2$ рядок 220 / (($\Phi.1$ рядок 280 на початок періоду + $\Phi.1$ рядок 280 на кінець періоду) / 2)	$\Phi.2$ рядок 170 / (($\Phi.1$ рядок 280 на початок періоду + $\Phi.1$ рядок 280 на кінець періоду) / 2)				
4.2.Коефіцієнт рентабельності власних коштів	$\Phi.2$ рядок 220 / (($\Phi.1$ рядок 380 + 430 на початок періоду + $\Phi.1$ рядок 380 + 430 на кінець періоду) / 2)	$\Phi.2$ рядок 170 / (($\Phi.1$ рядок 380 + 430 на початок періоду + $\Phi.1$ рядок 380 + 430 на кінець періоду) / 2)				

Продовження таблиці 3.5

1	2	3	4	5	6	7
4.3.Коефіцієнт рентабельності виробничих фондів	$\Phi.2$ рядок 220 / (($\Phi.1$ рядок 032+100+110+120+130+140 на початок періоду + $\Phi.1$ рядок 032+100+110+120+130+ +140 на кінець періоду)/2)	$\Phi.2$ рядок 170 / (($\Phi.1$ рядок 032+100+110+120+130+140 на початок періоду + $\Phi.1$ рядок 032+100+110+120+130+140 на кінець періоду)/2)				
4.4.Коефіцієнт рентабельності продажу	$\Phi.2$ рядок 220 / $\Phi.2$ рядок 035	$\Phi.2$ рядок 170 / $\Phi.2$ рядок 035				
4.5.Коефіцієнт рентабельності перманентного капіталу	$\Phi.2$ рядок 220 / (($\Phi.1$ рядок 380+430+480 на початок періоду + $\Phi.1$ рядок 380+430+480 на кінець періоду)/2)	$\Phi.2$ рядок 170/(($\Phi.1$ рядок 380 + 430 +480 на початок періоду + $\Phi.1$ рядок 380 + 430 + 480 на кінець періоду)/2)				

Необхідно звернути увагу на те, що коефіцієнт рентабельності власних коштів розраховується тільки для чистого прибутку, оскільки саме чистий прибуток буде розподілений між власниками підприємства. Крім того, слід відзначити, що до перманентного капіталу відноситься власний капітал та довгостроковий позиковий капітал.

Після аналізу фінансових коефіцієнтів необхідно зробити загальні висновки.

3.2. Тренаж «Аналіз фінансового стану підприємства за допомогою засобів Microsoft Excel»

Рекомендована тривалість виконання – 8 годин.

Ціль виконання завдання – придбати навички виконання фінансового аналізу з використанням комп'ютерної техніки.

Необхідно: за допомогою засобів Microsoft Excel зробити вертикальний, горизонтальний аналіз та аналіз коефіцієнтів за індивідуальними даними.

Вихідні дані для проведення тренажу співпадають з вихідними даними до попередніх імітаційних вправ.

Під час виконання завдання необхідно:

- 1) на чистий лист Microsoft Excel ввести свої вихідні дані;
- 2) ввести відповідні формули в осередки для розрахунку показників вертикального та горизонтального аналізу;
- 3) отримані результати зіставити з результатами, які були отримані при виконанні імітаційної вправи 2.2; ввести назви фінансових коефіцієнтів, які були розраховані при виконанні імітаційної вправи 3.1;
- 4) ввести у відповідні осередки формули для розрахунку фінансових коефіцієнтів;
- 5) зробити аналітичну таблицю для зіставлення фінансових коефіцієнтів для різних періодів.

Виконана таким чином робота дозволить студентам отримати навички автоматизації фінансового аналізу за допомогою засобів Microsoft Excel

3.3. Тренаж «Оптимізація структури балансу підприємства для досягнення запланованих показників фінансового стану»

Рекомендована тривалість виконання – 6 годин.

Ціль виконання завдання – визначити оптимальні значення статей фінансової звітності для досягнення необхідних значень фінансових коефіцієнтів на підставі методів оптимізаційного моделювання, використовуючи засоби Microsoft Excel.

Необхідно: визначити оптимальні значення статей фінансової звітності для досягнення необхідних значень фінансових коефіцієнтів за допомогою засобів Microsoft Excel.

Для виконання завдання використовується програма, яка була написана на підставі оптимізаційної математичної моделі. В якості цільової функції прийнято максимальне зростання загальної рентабельності при досягненні запропонованих значень фінансових показників, які складають:

а) показники ліквідності:

- 1) коефіцієнт абсолютної ліквідності більше або дорівнює 0,05;
- 2) коефіцієнт швидкої ліквідності більше або дорівнює 1;
- 3) коефіцієнт поточної ліквідності більше або дорівнює 2;

б) показники структури капіталу (ринкової стійкості):

- 1) коефіцієнт автономії (доля власного капіталу в сумі пасиву підприємства) більше або дорівнює 0,5;
- 2) коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів менше або дорівнює 1;
- 3) коефіцієнт мобільних та іммобілізованих коштів (співвідношення оборотних та необоротних активів) більше або дорівнює коефіцієнту співвідношення позикових та власних коштів;
- 4) коефіцієнт маневреності (співвідношення оборотних коштів та власного капіталу) дорівнює 0,5.

Для виконання завдання використовується засіб Microsoft Excel «Пошук рішення».

Тренувальна вправа складається з трьох завдань.

Завдання 1. У заздалегідь підготовлену програму треба ввести індивідуальні вихідні дані. Вводяться певні статті балансу та звіту про фінансові результати.

Потім за допомогою засобу «Пошук рішення» визначаються оптимальні значення статей фінансової звітності і відповідність фінансових коефіцієнтів введеним обмеженням.

Для того, щоб виконати це завдання, треба обрати команду «Пошук рішення» в меню «Сервіс». У вікні, що відкрилося, перевірити цільову функцію та обмеження і натиснути кнопки «Виконати» та «Зберегти».

Отримані результати відображаються у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Оптимальні значення статей фінансової звітності
для досягнення бажаних значень фінансових коефіцієнтів

Статті фінансової звітності	Вихідні дані	Оптимальні значення	Відхилення	
			абсолютне	відносне, %
Валовий (балансовий) прибуток				
Вартість основних засобів				
Вартість запасів				
Грошові кошти				
Дебіторська заборгованість				
Власні кошти				
Позикові кошти				
Короткострокові зобов'язання				
Довгострокові зобов'язання				

За результатами розрахунків необхідно зробити відповідні висновки і рекомендації.

Завдання 2. Необхідно змінити рівень обмежень. Студенти самостійно обирають одне або декілька обмежень, значення яких змінюють на свій розсуд. Вибір та зміну обмежень необхідно обґрунтувати.

Для цього необхідно в меню «Сервіс» обрати команду «Пошук рішення». У вікні, що відкрилося, треба обрати необхідну умову, натиснути кнопку «Змінити», ввести нове значення обмеження та натиснути кнопку «ОК».

При введенні нового значення обмеження не можна перед числом ставити знак рівності «=», треба писати тільки число або ставити знак рівності «=» та номер ячейки, в якій відображене значення обмеження.

Після введення нового значення обмеження необхідно діяти за алгоритмом, який наведений у завданні 1.

Отримані результати (оптимальні значення статей фінансової звітності для досягнення бажаних значень фінансових коефіцієнтів при нових обмеженнях) відображаються у таблиці, аналогічній таблиці 3.6. Після заповнення таблиці необхідно зробити відповідні висновки за результатами розрахунків, навести пояснення і рекомендації.

Завдання 3. Необхідно змінити цільову функцію. Студенти самостійно обирають нову цільову функцію із фінансових показників, що запропоновані. Вибір нової цільової функції треба обґрунтувати.

Для виконання цієї задачі необхідно в меню «Сервіс» обрати команду «Пошук рішення» та встановити нову цільову функцію. Для цього потрібно обрати інші осередки замість наведеної, після чого обрати напрямок оптимізації (максимум, мінімум або оптимум).

При цьому нову цільову функцію треба видалити з числа обмежень. В якості обмеження можна ввести стару цільову функцію та нове значення цього обмеження.

Отримані результати (оптимальні значення статей фінансової звітності для досягнення бажаних значень фінансових коефіцієнтів при новій цільовій функції) відображаються у таблиці, аналогічній таблиці 3.6.

Після заповнення таблиці необхідно зробити відповідні висновки за результатами розрахунків та запропонувати заходи щодо досягнення оптимальної структури фінансової звітності.

4. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ І ЛІКВІДНОСТІ ЗА ДАНИМИ БАЛАНСУ

4.1. Імітаційна вправа «Характеристика фінансової стійкості за даними балансу»

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – придбати практичні навички аналізу фінансової стійкості за даними балансу.

Необхідно: скласти баланс в агрегованому вигляді та проаналізувати фінансову стійкість підприємства.

Для аналізу фінансової стійкості підприємства необхідно баланс представити в агрегованому вигляді, наведеному в таблиці 4.1.

Формули для розрахунку умов платоспроможності для підприємства на початок та на кінець періоду наведені в таблиці 4.2. За результатами розрахунків робляться висновки про виконання підприємством умов платоспроможності.

Найбільш узагальнюючим показником фінансової стійкості є надлишок або нестача джерел коштів для формування запасів.

Для характеристики джерел формування запасів використовуються декілька показників, які наведені в таблиці 4.3 та відображають ступінь застосування підприємством різних видів джерел для формування запасів.

Трьом показникам наявності джерел формування запасів відповідають три показники забезпеченості запасів джерелами їх формування. Розрахунки показників забезпеченості запасів джерелами їх формування наводяться в таблиці 4.4.

У таблиці 4.5 наводиться класифікація типів фінансової стійкості, виходячи із ступеня покриття активами зобов'язань. За результатами розрахунків необхідно надати оцінку фінансової стійкості підприємства.

Таблиця 4.1

Баланс підприємства в агрегованому вигляді, тис.грн.

Статті балансу	Умовні позначення	Рядки балансу	На 01.01.200 _у р.	На 01.01.200 _з р.	Відхилення	
					абсолютне	відносне, %
1	2	3	4	5	6	7
АКТИВ						
1. Необоротні активи	НА	080				
2. Запаси	З	100 – 140				
3. Грошові кошти, дебіторська заборгованість та інші активи, зокрема:	ГК+ДЗ	150, 160 – 210, 220, 230 – 240, 270				
3.1. Грошові кошти та короткострокові фінансові вкладення	ГК	220, 230 – 240				
3.2. Дебіторська заборгованість та інші активи	ДЗ	150, 160 – 210, 270				
БАЛАНС		280				
ПАСИВ						
1. Джерела власних коштів	ВС	380				
2. Розрахунки та інші зобов'язання	КЗ	510, 520, 530, 550, 580				

Продовження таблиці 4.1

1	2	3	4	5	6	7
3. Кредити та інші позикові кошти, зокрема:	КК+ДК	480, 500				
3.1. Короткострокові кредити та інші позикові кошти	КК	500				
3.2. Довгострокові кредити та позикові кошти	ДК	480				
БАЛАНС		640				

Таблиця 4.2

Умови платоспроможності

Умова платоспроможності:	На 01.01.200 _y р.	На 01.01.200 _z р.
Запаси менше або дорівнюють (СС+ДК-НА)		
Грошові кошти і дебіторська заборгованість більше або дорівнюють (КК+КЗ)		

Таблиця 4.3

Характеристика джерел формування запасів

Найменування показника	На 01.01.200 _y р.	На 01.01.200 _z р.	Відхилення	
			абсолютне	відносне, %
Наявність власних оборотних коштів (BC-НА)				
Наявність власних і довгострокових позикових джерел формування запасів (BC+ДК-НА)				
Загальна величина основних джерел формування запасів (BC+ДК+КК-НА)				

Таблиця 4.4

Характеристика забезпеченості запасів джерелами їх формування

Найменування показника	На 01.01.200 _y р.	На 01.01.200 _z р.	Відхилення	
			абсолютне	відносне, %
Надлишок або нестача власних оборотних коштів (BC-НА-З)				
Надлишок або нестача власних і довгострокових позикових джерел формування запасів оборотних коштів (BC+ДК-НА-З)				
Надлишок або нестача загальної величини основних джерел для формування запасів (BC+ДК+КК-НА-З)				

Таблиця 4.5

Класифікація типів фінансової стійкості виходячи із ступеня покриття необоротних активами зобов'язань

Класифікація типів фінансової стійкості		Умовні позначення	На 01.01.200 _y р.	На 01.01.200 _z р.
Абсолютна	поточна	$ГК \geq КЗ$		
	у короткостроковій перспективі	$ГК \geq КЗ+КК$		
	у довгостроковій перспективі	$ГК \geq КЗ+КК+ДК$		
Нормальна	поточна	$(ГК + ДЗ) \geq КЗ$		
	у короткостроковій перспективі	$(ГК + ДЗ) \geq КЗ+КК$		
	у довгостроковій перспективі	$(ГК + ДЗ) > КЗ+КК+ДК$		
Передкризова	поточна	$(ГК + ДЗ+З) \geq КЗ$		
	у короткостроковій перспективі	$(ГК + ДЗ+З) \geq КЗ+КК$		
	у довгостроковій перспективі	$(ГК+ДЗ+З) \geq КЗ+КК+ДК$		
Кризова	поточна	$(ГК + ДЗ+З) < КЗ$		
	у короткостроковій перспективі	$(ГК + ДЗ+З) < КЗ+КК$		
	у довгостроковій перспективі	$(ГК+ДЗ+З) < КЗ+КК+ДК$		
	грошових коштів	ГК		
	грошових коштів, розрахунків та інших активів	ГК + ДЗ		
	грошових коштів, розрахунків, інших активів та запасів	ГК + ДЗ+З		

4.2. Імітаційна вправа «Аналіз ліквідності балансу»

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання – придбати практичні навички аналізу ліквідності за даними балансу.

Необхідно: скласти ліквідний баланс та проаналізувати ліквідність підприємства.

Для аналізу ліквідності необхідно скласти баланс за формою, яка наведена в таблиці 4.6.

За результатами аналізу ліквідності балансу необхідно зробити висновки.

5. ДІАГНОСТИКА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

5.1. Імітаційна вправа «Оцінка ймовірності банкрутства за допомогою аналізу обмеженого кола показників»

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання: набути навички оцінки ймовірності банкрутства підприємства за допомогою аналізу обмеженого кола показників.

Необхідно: визначити ймовірність банкрутства за допомогою аналізу обмеженого кола показників.

Для аналізу ймовірності банкрутства використовуються показники, які наведені в таблиці 5.1.

За результатами розрахунків необхідно зробити висновки щодо ймовірності банкрутства підприємства.

Таблиця 4.6

Аналіз ліквідності балансу

Статті балансу	Рядки балансу	На 01.01.200 _y р.	На 01.01.200 _z р.	Відхилення:	
				абсолютне	відносне, %
1. Найбільш ліквідні активи (А1)	230 – 240				
2. Активи, які швидко реалізуються (А2)	150, 160 – 210, 220				
3. Активи, які повільно реалізуються (А3)	100 – 140, 270				
4. Активи, які важко реалізуються (А4)	080				
БАЛАНС					
1. Термінові зобов'язання (П1)	510, 520, 530, 550, 580				
2. Короткострокові пасиви (П2)	500				
3. Довгострокові пасиви (П3)	480				
4. Постійні пасиви (П4)	380				
БАЛАНС					
Платіжний надлишок або нестача:					
- поточна ліквідність	А1 – П1				
- перспективна ліквідність	А2 – П2				
- загальна ліквідність	А3 – П3				

Таблиця 5.1

Показники, що використані для діагностики банкрутства

Найменування показника	Нормативне значення	На 01.01.200 _y р.	На 01.01.200 _z р.	Відхилення	
				абсолютне	відносне, %
Коефіцієнт поточної ліквідності	> 1,5				
Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом (відсоток власного оборотного капіталу у формуванні оборотних активів): <u>рядок 260 форми 1 – рядок 620 форми 1</u> рядок 260 форми 1	> 50 %				
Коефіцієнт відновлення (втрати) платоспроможності (потрібне підкреслити)					

5.2. Імітаційна вправа «Оцінка ймовірності банкрутства за допомогою скорингового аналізу»

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання: набути навички оцінки ймовірності банкрутства підприємства за допомогою скорингового аналізу.

Необхідно: визначити ймовірність банкрутства за допомогою аналізу інтегральних показників, розрахованих на базі скорингового аналізу.

Для скорингового аналізу розраховуються показники, наведені у таблиці 5.2.

Таблиця 5.2

Скоринговий аналіз діагностики банкрутства

Найменування показника	Минулий період		Поточний період	
	значення	бали	значення	бали
Рентабельність сукупного капіталу, %				
Коефіцієнт поточної ліквідності				
Коефіцієнт фінансової незалежності				
Всього балів				
Клас підприємства				

За результатами розрахунків необхідно надати характеристику класу згідно із скоринговим аналізом за поточний та минулий періоди, відобразити причини, які викликали зміни, та визначити ймовірність банкрутства підприємства.

5.3. Імітаційна вправа «Оцінка ймовірності банкрутства за допомогою багатовимірного рейтингового аналізу»

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання: набути навички оцінки ймовірності банкрутства підприємства за допомогою багатовимірного рейтингового аналізу.

Необхідно: визначити ймовірність банкрутства за допомогою аналізу інтегральних показників, розрахованих на базі багатовимірного рейтингового аналізу.

Перелік коефіцієнтів, використаних при аналізі, та показники для інших підприємств наведені у таблиці 5.3. Підприємство, дані якого аналізуються, у даному переліку знаходиться під номером 5. Тому дані по коефіцієнтах необхідно занести до рядка 5.

Таблиця 5.3

Матриця вихідних даних

Номер підприємства	Запас фінансової безпеки, %	Коефіцієнт поточної ліквідності	Коефіцієнт оборотності	Рентабельність продажу, %	Рентабельність капіталу, %	Коефіцієнт фінансової незалежності	Відсоток власного оборотного капіталу у сумі поточних активів, %
1	30	1,8	3,2	25	22	0,75	16
2	25	2,0	2,5	30	26	0,62	26
3	52	1,5	2,8	35	25	0,55	25
4	40	1,7	2,2	33	38	0,68	30
5							
6	30	1,6	3,5	20	21	0,72	35
Ваговий коефіцієнт	2,0	1,0	1,5	1,2	1,8	1,3	1,6

Далі складається матриця стандартизованих коефіцієнтів, що наведена в таблиці 5.4.

Таблиця 5.4

Матриця стандартизованих коефіцієнтів

Номер підприємства	ПОКАЗНИК						
	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							

Результати порівняльної рейтингової оцінки діяльності підприємств зводяться до таблиці 5.5.

Таблиця 5.5

Результати порівняльної рейтингової оцінки діяльності підприємств

Номер підприємства	ПОКАЗНИК								Місце
	1	2	3	4	5	6	7	R _j	
1									
2									
3									
4									
5									
6									

За результатами багатомірного рейтингового аналізу робляться висновки про місце цього підприємства у середовищі інших підприємств, наводяться причини такого стану.

5.4. Імітаційна вправа «Оцінка ймовірності банкрутства за допомогою дискримінантних моделей Альтмана, Ліса, Таффлера»

Рекомендована тривалість виконання завдання – 2 години.

Ціль виконання завдання: набути навички оцінки ймовірності банкрутства підприємства за допомогою дискримінантних моделей Альтмана, Ліса, Таффлера.

Необхідно: визначити ймовірність банкрутства за допомогою дискримінантних моделей Альтмана, Ліса, Таффлера.

Перелік значень показників та параметри моделі Альтмана зводяться до таблиці 5.6, перелік значень показників та параметри моделі Ліса – до таблиці 5.7, моделі Таффлера – до таблиці 5.8.

За результатами розрахунків за кожною з наведених моделей необхідно зробити відповідні висновки. Наприкінці роботи потрібно зіставити результати діагностики банкрутства, отримані за різними методами, та запропонувати заходи для поліпшення фінансового стану підприємства.

Таблиця 5.6

Розрахунок дискримінантної функції по моделі Альтмана

Назва показника	Параметр моделі	Значення:		Добуток значення показника та параметра	
		за минулий період	за поточний період	минулий період гр.2*гр.3	поточний період гр.2*гр.4
Відношення власного оборотного капіталу до суми активів	0,717				
Відношення нерозподіленого прибутку до суми активів	0,847				
Відношення прибутку до сплати відсотків до суми активів	3,107				
Відношення балансової вартості власного капіталу до позикового капіталу	0,42				
Відношення виручки до суми активів	0,995				
Значення дискримінантної функції Z	Z < 1,81 – велика імовірність банкрутства Z > 2,7 – низька імовірність банкрутства				

Таблиця 5.7

Розрахунок дискримінантної функції по моделі Ліса

Назва показника	Параметр моделі	Значення:		Добуток значення показника та параметра	
		за минулий період	за поточний період	минулий період гр.2*гр.3	поточний період гр.2*гр.4
Відношення власного оборотного капіталу до суми активів	0,063				
Відношення прибутку від реалізації до суми активів	0,092				
Відношення нерозподіленого прибутку до суми активів	0,057				
Відношення вартості власного капіталу до позикового капіталу	0,001				
Значення дискримінантної функції Z	$Z < 0,037$ – велика імовірність банкрутства $Z > 0,037$ – низька імовірність банкрутства				

Таблиця 5.8

Розрахунок дискримінантної функції по моделі Таффлера

Назва показника	Параметр моделі	Значення:		Добуток значення показника та параметра	
		за минулий період	за поточний період	минулий період гр.2*гр.3	поточний період гр.2*гр.4
Відношення прибутку від реалізації до суми короткострокових зобов'язань	0,53				
Відношення оборотних активів до суми зобов'язань	0,13				
Відношення короткострокових зобов'язань до суми активів	0,18				
Відношення виручки до суми активів	0,16				
Значення дискримінантної функції Z	$Z > 0,3$ – велика імовірність банкрутства $Z < 0,2$ – низька імовірність банкрутства				

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятий: Учеб. пособие. – Минск: Новое знание, 2002. – 704 с.
2. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. – Т. 2. – К.: Ника-Центр, Эльга, 1999. – 678 с.
3. Финансовый менеджмент / Под ред. акад. Г. Б. Поляка. – М.: Финансы, ЮНИТИ, 1997. – 426 с.
4. Уткин Э.А. Финансовый менеджмент: Учеб. для вузов. – М.: Зерцало, 1998. – 371с.
5. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Практичний посібник. – Д.: ООО “Баланс-клуб”, 2000. – 368 с.
6. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 432 с.
7. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций. – К.: Издательский дом “Максимум”, 2001. – 600 с.
8. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика финансового анализа. – М.: ИНФРА-М, 1995. – 176 с.
9. Русак Н.А., Русак В.А. Финансовый анализ субъекта хозяйствования: Справ. пособие. – Минск: Выш. шк., 1997. – 309 с.
10. Бригхем Ю., Гапенски Л. Финансовый менеджмент: Полный курс: В 2-х т. / Пер. с англ. под ред. В.В. Ковалева. – СПб.: Экономическая школа, 1999. – Т. 2. – 669 с.
11. Тренев Н.Н. Управление финансами: Учебное пособие. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 496 с.: ил.
12. Перар Ж. Управление финансами: с упражнениями / Пер. с фр. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 360 с.: ил.
13. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник / Под ред. Е.С.Стояновой. – М.: Перспектива, 1996. – 405 с.
14. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. Как

управлять капиталом? – М.: Финансы и статистика, 1992. – 315 с.

15. Финансы предприятий / О.С. Галушко, Г.О. Крамаренко, И.Л. Сазонец и др.– Днепропетровск: НГА Украины, ДАУБП, 1998. – 255 с.

16. Стоянова Е.С. Финансовый менеджмент. Российская практика. – М.: Перспектива, 1994. – 194 с.

17. Харламова Г.В., Ларинова Л.Ф., Ляхов А.И. Практическое пособие бухгалтеру-менеджеру. – Харьков: Основа, 1993. – 224 с.

18. Кондраков И.П. Бухгалтерский учет, анализ хозяйственной деятельности и аудит в условиях рынка. – М.: Перспектива, 1992. – 475 с.

19. Роменов А.И., Лукасевич И.Я. Оценка коммерческой деятельности предпринимательства. Опыт зарубежных корпораций. – М.: Финансы и статистика. Банки и биржи, 1993. – 76 с.

20. Стоянова Е.С. Финансовый менеджмент.– М.: Перспектива, 1993. – 268 с.

21. Белуха Н.Т. Аудит финансового состояния предприятия // Бухгалтерский учет и аудит. – 1994. – № 5. – С. 14 – 17.

22. Баканов М.И., Шеремет А.Д. Теория экономического анализа. – М.: Финансы и статистика, 1993. – 288 с.: ил.

23. Бухгалтерский анализ. (Рекомендовано Институтом банковского дела). Перевод с англ. / Под ред. М. А. Гольцберга и Л. М. Хасан-Бек. – К.: Основы, 1993. – 428 с.

24. Крылова Т.Б. Выбор партнера: анализ отчетности капиталистического предприятия. – М.: Финансы и статистика, 1991. – 160 с.

25. Петров В. В., Ковалев В. В. Как читать баланс. – М.: Финансы и статистика, 1993. – 256 с.

26. Родионова В.М., Федотова М.А. Финансовая устойчивость предприятия в условиях инфляции. – М.: Перспектива, 1995. – 98 с.

27. Четыркин Е.М. Методы финансовых и коммерческих расчетов. – М.: Дело, 1992. – 320 с.

28. Шеремет А.Д. и др. Методика финансового анализа предприятия. – М.: Юни-Глоб, 1992. – 80 с.

29. Едронова В. Н., Мизиковский Е. А. Учет и анализ финансовых активов: акции, облигации, векселя. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 272 с.

30. Бернштейн Л. А. Анализ финансовой отчетности: теория, практика и интерпретация: Пер. с англ. / Научн. ред. перевода чл.-корр. РАН И.И.Елисеева. Гл. редактор серии проф. Я.В.Соколов. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 624 с.: ил. – (Серия по бухгалтерскому учету и аудиту).

31. Стоянов Е.А., Стоянова Е.С. Экспертная диагностика и аудит финансово-хозяйственного положения предприятия. – К.: Аудит, 1993. – 248 с.

32. Хеддервик К. Финансово-экономический анализ деятельности предприятий. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 462 с.

33. Осин В.А. Методика оценки финансового состояния предприятия // Свое дело. – 1994. – № 33. – С. 18 – 21.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ ІМІТАЦІЙНИХ ВПРАВ.....	3
2. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ПІДСТАВІ ГОРИЗОНТАЛЬНОГО І ВЕРТИКАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ.....	6
2.1. Імітаційна вправа «Загальний аналіз балансу підприємства та звіту про фінансові результати».....	6
2.2. Імітаційна вправа «Горизонтальний та вертикальний аналіз звітності».....	7
3. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ ФІНАНСОВИХ КОЕФІЦІЄНТІВ.....	14
3.1. Імітаційна вправа. «Аналіз фінансових коефіцієнтів».....	14
3.2. Тренаж «Аналіз фінансового стану підприємства за допомогою засобів Microsoft Excel».....	20
3.3. Тренаж «Оптимізація структури балансу підприємства для досягнення запланованих показників фінансового стану».....	21
4. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ І ЛІКВІДНОСТІ ЗА ДАНИМИ БАЛАНСУ.....	24
4.1. Імітаційна вправа «Характеристика фінансової стійкості за даними балансу».....	24
4.2. Імітаційна вправа «Аналіз ліквідності балансу».....	29
5. ДІАГНОСТИКА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	29
5.1. Імітаційна вправа «Оцінка ймовірності банкрутства за допомогою аналізу обмеженого кола показників».....	29
5.2. Імітаційна вправа «Оцінка ймовірності банкрутства за допомогою скорингового аналізу».....	32
5.3. Імітаційна вправа «Оцінка ймовірності банкрутства за допомогою багатовимірного рейтингового аналізу».....	33
5.4. Імітаційна вправа «Оцінка ймовірності банкрутства за допомогою дискримінантних моделей Альтмана, Ліса, Таффлера».....	35
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	39